

ПСИХОАНАЛИЗ ХӨДӨЛГӨӨН, ТҮҮНИЙ ТҮҮХ-ХӨГЖИЛ

Франц дахь психоанализын хөгжил: Ж.Лакан

М.Анара – Япон. Киотогийн Их Сургууль, Хүн ба Орчин судлалын сургуулийн докторант

Түлхүүр үг: толин үе шат, эго, эго-идеал, К.Г.Юнг, психоанализын олон улсын холбоо (IPA), Ж.Лакан.

Австрийн эрдэмтэн З.Фройд нь хүн төрөлхтөний оюун ухааны ертөнцөд психоанализ хэмээх үзэл баримтлалыг үндэслэж, боловсруулсан гэдгийг бид мэднэ. Гэвч бид түүнээс хойш энэ онол нь хэрхэн хөгжиж, хэний үзэл санаагаар баяжиж, ямар улс орнуудад түгж дэлгэрсэн талаар тийм ч дэлгэрэнгүй, нарийн мэдээллээр ховор байж болох юм. Энэ удаагийн товч судалгаанд, психоанализын хөгжлийн түүхийг түүний үе залгамжлагчдын үйл ажиллагаа, үзэл санаагаар дамжуулан танилцуулъя.

1902 оноос эхлэж З.Фройдын психоанализын онолыг сонирхон судлаж, улмаар залгамжлан түгээх хүсэл бүхий шавь нар болоод эрдэмтдийн хүрээ өргөсөж байгаа нь илэрхий болж ирсэн байна. Тухайлбал, Швейцарийн Цюрих хотод үйл ажиллагаагаа явуулж байсан П.Ё.Броияр (Paul Eugen Bleuler 1857-1939), түүнийг хүрээлсэн Цюрихийн бүлэг, энэ үед П.Ё.Броиярийн туслах хийж байсан К.Юнг (1875-1961), мөн Австри дахь Венийн бүлэг зэргийг дурьдаж болох юм. 1908 оноос эхлэн дээрх хоёр бүлэг харилцаа холбоотой болж, тэр оны хавар Германы Зальцбург хотод К.Юнгийн заллага дор Психоаналистуудын I хурал зохион байгуулагдсан байна.

Улмаар 1910 онд Нюренбэрг хотод Психоаналистуудын II хурал⁵⁰ болж, энд Психоанализын Олон Улсын Холбоог (ПОХ=IPA) албан ёсоор байгуулж, холбооны тэргүүнээр К.Юнг сонгогдсон юм. К.Юнг нь П.Ё.Броиярийн удирдлага дор Цюрихийн сэтгэцийн эмгэгийн Бүргхерци⁵¹ (Burghölzli) эмнэлэгт ажиллаж байхдаа анх З.Фройдын “Зүүдийг тайлбарлах нь” (1900) номыг уншиж, эмч нарт лекц унших болсоноор психоанализд сонирхол татагдаж судлах болсон аж.

Тэрээр цаашлаад психоанализ дахь хистеритэй холбоотой судлагаа, 1905 оноос хойш бол Дорагийн өвчний түүх⁵² - ийн судлагаа зэргийг өөрийн судлагаа шинжилгээнд ашиглаж эхэлсэн байна. Ухаан болоод үг хурц энэ залуу герман судлаач З.Фройдын хувьд

⁵⁰ 1911 онд Вэмар хотод Психоанализийн III хурал, 1913 онд Мюнхен хотод IX хурлууд тус тус болсон юм. Үүнээс хойш ПОХ (IPA) үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулж, дэлхийн олон оронд хүрээгээ тэлж, 2011 онд түүний 47-р хурал Мексикийн Мехико хотод болсон.

⁵¹ Бүргхерци (Burghölzli) эмнэлэг нь 1860 оны эхээр дотрын эмч Вилхэлм Грисэнжерийн (Wilhelm Griesinger 1817-1868) санаачлага дор Цюрихийн Их Сургуулийн хажууд сэтгэцийн эмгэгийн орчин үеийн эмнэлэг болон байгуулагдсан аж. Эмнэлгийн 4 дэх удаагийн дарга болох Огуст Хэнри Форелийн (Auguste-Henri Forel 1848-1931) удирдлага дор уг эмнэлэг анагаах ухааны ертөнцөд хүлээн зөвшөөрөгдөх хэмжээнд хүрчээ. 1898-1927 оны хооронд П.Ё.Броияр эмнэлгийн дарга байсан үед психоанализын нөлөөн дор З.Фройдын психоанализ онолыг хэрэглэснээр уг эмнэлгийн түүхэн дэх хамгийн алдартай үе нь байжээ. К.Юнгээс хойш сэтгэцийн олон эмч судлаач энд ажиллаж, судлагаа явуулсаар ирсэн. Мөн өвчтөнүүдийн дотор Альберт Эйнштэйний (Albert Einstein 1879-1955) хүү Эдвард Эйнштэйн (Edward Einstein 1910-1965) байжээ. Бүргхерци эмнэлэг нь өнөөдрийг хүртэл сэтгэцийн эмгэг өвчний эмчилгээ, судалгааны чухал төв хэвээр байгаа юм.

⁵² Дорагийн өвчний түүх нь 1901 онд З.Фройд хистериг гэсэн оношоор эмчилж байсан өвчний өвчин болоод эмчилгээний үйл явцыг судласан судалгаа юм. Дора гэдэг нэр нь өвчтөнд оноосон нууц нэр.

еврейн онол⁵³ гэсэн далд тодотгол дор ямар нэг байдлаар дарагдаж байсан түүний онолыг энэ байдлаас гаргаж, психоанализыг илүү өргөн хүрээнд хүлээн зөвшөөрүүлэн, хөгжүүлэхэд тус болох хүн хэмээн тооцогдож, түүний сэтгэлд ихэд нийцэж байсан аж. З.Фройд 1909 онд анх удаа Америкийн Бостон хотын Кларк их сургуульд психоанализын тухай олон нийтэд албан ёсоор лекц уншсан юм. Энэ аялалд түүнтэй хамт С.Ференци, К.Юнг нар явсан аж.

З.Фройд К.Юнгийн судалгааны ажлуудыг “Психоанализын нэгэн хурал дээр К.Юнгийн шавь шизофрени дах фантазийн бүрэлдэн тогтох байдлыг эртний үеийн хүмүүсийн огторгуйн тухай төсөөлөлтэй төстэй байна гэдгийг батлан тайлбарласан юм. Түүний энэ илтгэл нь сонсогчдод гүн сэтгэгдэл төрүүлсэн юм. К.Юнгийн судалгаан дах домог судлалын сэдэвт материалууд нь (шүүмжлэлд өртсөн хэдий ч, сонирхолтой байсан) неврозийг шашны болоод домгийн шинжтэй фантазуудтай холбох гэж оролдсон байсан юм. “⁵⁴хэмээн үнэлэн бичиж байжээ.

З.Фройд, К.Юнг хоёр багш шавийн харилцаан дор хамтран ажиллаж, судлагаа шинжилгээний асуудлаар харилцан зөвлөлдөж дотносож байсан хэдий ч хожим тэдний хооронд онолын тал дээрх үзэл бодлын зөрчилдөөн үүсэж эхэлсэн юм. Энэ нь З.Фройд К.Юнгийг психоанализыг залгамжлах хамгийн гол хүн гэж үзэж байсан бодол нь талаар өнгөрөхөд хүргэсэн.

Улмаар 1913 онд Мюнхэнд болсон Психоанализын Олон Улсын Хурал дээр уг зөрчил нь олны өмнө ил тод болж, дараа жил нь К.Юнг холбооны даргаас огцорсон юм. К.Юнг З.Фройдтой үзэл бодлын хувьд зөрчилдөж, тус тусын замыг сонгох болсон явдал нь түүнийг психоанализын түүхэн дэх урсгалаас бүрмөсөн холдуулсан ажээ.

Үүний дараа К.Юнг аналитик сэтгэл судлал гэсэн нэрийн дор өөрийн онол үзэл баримтлалаа үргэлжлүүлж, түүний үзэл баримтлалыг дэмжигчид сэтгэл зүйн бас нэг шинэ арга урсгалын дор үйл ажиллагаагаа явуулах болсон. Энэ нь өнөөдрийг хүртэл Швецарийг гол төвөө болгож, улмаар АНУ, Итали, Бразил зэрэг улс орнуудад Юнгистууд хэмээх нэр дор түүний үзэл онолыг баримтлагчид судалгаа шинжилгээ явуулсаар байгаа юм.

Онолын тал дээрх тэдний үзэл бодлын ялгааг авч үзвэл, З.Фройдын хувьд либидо гэдэг ойлголт нь бэлгийн энергийг илэрхийлж байсан бол, К.Юнг бодит байдлыг бүтээж, зохион байгуулж байгаа энерги нь зөвхөн бэлгийн шинж чанараар хязгаарлагдах нь утгагүй бөгөөд либидо нь сэтгэл зүйн энергийг бас агуулна гэж үзсэн юм. З.Фройд “Нарсисизм” (1914)⁵⁵ бүтээлдээ нарсисизмын асуудал нь К.Юнгийн үзэл дэх бэлгийн бус либидо-гийн үзлийг үгүйсгэх боломжтой тухай бичсэн юм.

1932 он нь психоанализын түүхэнд дээрх үйл явдлаас гадна өөр нэгэн томоохон нөлөө үзүүлсэн үйл явдал дэлхий дахинд өрнөсөн юм. Энэ нь Нацист нам Германы төрийн эрхэнд гарсан явдал юм. Үүнээс болж герман дах олон аналитууд Америк тив руу цагаачилж эхэлсэн ажээ.

Тэдгээр аналитууд Америк тивд психоанализын бас нэгэн шинэ үе, урсгалыг бие болгосон юм.

⁵³ З. Фройд бол Австрийн еврей үндэстэн төдийгүй тухайн үед түүний онолыг дэмжиж хамтран зүтгэж байсан эрдэмтэд болох Карл Абрахам (Karl Abraham 1877-1925) Германд төрсөн еврей, Алфред Адлер (Alfred Adler 1870-1937) Унгар гаралтай еврей, Сандор Ференци (Sandor Ferenczi 1873-1933) Польш гаралтай еврей үндэстэнүүд байсан юм.

⁵⁴ On the history of the psycho-analytic movement. SE XIV.p.,36.

⁵⁵ “On Narcissism: an introduction”. SE XIV (1914-1916),The Hogarth Press, London.

Франц дах психоанализын хөгжил нь ХХ зууны дунд үеэс эхлэн өөрийн хэв маягийг олж, францын оюун ухаан сэтгэл зүйн ертөнц дэх нэгэн урсгал болон нэгэн бүхэл түүхийг бичиж эхэлсэн юм. 1920 оны үеэс эхлэн Францад психоанализ орж ирсэн гэж үзэж болох юм. Энэ нь Парисын сэтгэц эмгэг судлалын их сургуулийн профессор Хэнри Клодийн (Henry Claude) үйл ажиллагаагаатай холбоотой ажээ.

Улмаар Франц дах психоанализын хөгжил нь бусад олон судлаач эмч сэтгэл зүйчдийн нөлөөгөөр тогтворжиж, 1926 онд Психоанализын Парис дах нийгэмлэг албан ёсоор байгуулагдсан ажээ. Франц дах психоанализын урсгалыг хөгжүүлэн дэмжигчдийн дунд Грекийн гүнж Мари Бонапорт болоод Америк руу цагаачлахынхаа өмнө Ж.Лакантай хамтарч психоанализын практикийн дадлага хийж байсан Р.Лювенштэйн зэрэг хүмүүс томоохон үүрэг гүйцэтгэсэн юм.

Психоанализыг анх Францад оруулж ирсэн эрдэмтэн судлаачид бүгд анагаах ухааны мэргэжлийн хүмүүс байсан ажээ. Тэдний нэг онцлог нь, үл ухамсарлахуй бол биологийн нэгэн функц гэсэн хандлагад үзэл баримтлалаа чиглүүлж байсанд байгаа юм.

Энэ үед Франц дах оюун ухааны ертөнцөд бас нэгэн шинэ урсгал орж ирсэн нь сюрреализм байжээ. Франц дах сюрреалист хөдөлгөөний тэргүүн Андре Бретон (Andri Breton 1896-1966) З.Фройдг хүндэтгэж түүний зүүдний онолыг ихэд сонирхож байсан аж. Тэрээр үл ухамсарлахуйг биологийн функц гэдэг утгаар бус, харин психоанализд үздэгчлэн, хоёр хүний сэтгэцийн хооронд “шилжилт” (transference) явагдаж, улмаар үл ухамсарлахуй нь цэвэр шинжтэй болох үед энэ нь (үл ухамсарлахуй нь) биологийн хувьд мэдрэлийн системийн гүнд орших бие махбодын эрхтний нэг хэсэг төдий бус гэдэг нь тодорхой болно гэдэгтэй санал нэгдэж байжээ.

Түүний “Нажа” (“Nadja” 1928) зохиолд энэ санаа тодорхой туссан байдаг юм. Харамсалтай нь З.Фройд түүнийг нэг их ойшоож үзээгүй байна. Гэвч франц дах психоанализыг сонирхогчид, судлаачид сюрреализмыг мөн сонирхон, тэдгээр нь хоорондоо харилцаа холбоотой байжээ. А.Бретон зүүдэн дэх билэг тэмдгийн үйл ажиллагааг нэлээд чухал утга агуулгатай гэж үзэж байсан байна. Түүний намтрыг сөхөн харахад, тэрээр өөрийн мэргэжил болгож анх анагаах ухааны замыг сонгож байснаас эхлээд, мөн хожим ямар нэг байдлаар солиорол гэх сэтгэцийн эмгэг үзэгдэлд хувь заяаны эрхээр мэт татагдаж байсан нь сонирхолтой юм.

”Нажа” зохиол нь сэтгэцийн эмгэгтэй бүсгүй Нажа-ийн амьдрал, хувь заяаны тухай юм. Зохиолын гол баатар “би” өвчтэй Нажа-тай гудамжинд дайралдсанаар зохиол эхэлнэ. Зохиол нь Нажа-ийн эмчилгээний үйл явцыг хуулан бичсэн хэлбэртэй хэдий ч зохиолын үйл явдлыг харахад психоанализын “шилжилт” гэх ойлголтын дор дээрх хоёр баатрын хэн нь хэнийгээ эмчилж байгааг хэлэхэд бэрх байдлыг харж болно.⁵⁶

Ийнхүү психоанализ нь Францын оюун ухааны ертөнцийн олон урсгал чиглэлд нөлөө үзүүлсээр иржээ. Улмаар Франц дах психоанализын хөгжил нь дахин давтагдашгүй эрдэмтэн судлаачдыг төрүүлж эхэлсэн юм. Үүний нэг жишээ бол, Франц дах психоанализын хөгжилд томоохон байр суурь эзлэн, хүчтэй нөлөө үзүүлсэн хүмүүсийн нэг болох Ж.Лакан (1901-1981) юм.

⁵⁶ Shingu Kazushige “Being Irrational”. Gakuji Shoin, 2004.p.,5-6.

Ж.Лакан: “Толин үе шат” онол

1949 оны зун Ж.Лакан Цюрихд болсон ПОХ-ийн олон улсын XVI конгрессд оролцжээ. Тэрээр энд 1936 онд Марианбард-д тавьж байсан “Толин үе шат” (Mirror stage) илтгэлээ дахин шинэчлэн танилцуулсан юм. Тэрээр энэ илтгэлээ олон нийтэд тавих жилийн өмнө “Психоанализ дах түрэмгийлэл” (Aggressiveness in Psychoanalysis) хэмээх бүтээлдээ тусгалын үе шатын хар зургийг гаргасан байсан юм. Эдгээр бүтээлийг түүний психоанализын онолд орох анхны алхмыг нь илэрхийлсэн судалгаанууд гэж үзэж болно. Энэ хоёр судалгаа нь эго-ийн мөн чанар болоод түүний бүрэлдэн тогтох явцыг хүүхдийн хөгжлийн эмпирик ажиглалтаас ургуулан гаргах санааг агуулснаараа онцлог юм. Улмаар бага насны хүүхдийн эго бүрэлдэх явцад төсөөллийн гүйцэтгэх үүрэг, цаашлаад хүний амьдралын явцад энэ төсөөллийн үргэлжлэх ач холбогдлыг авч үзсэн байна.

Толин үе шатын онол нь байгалийн шинжлэлийн практик ажиглалт дээр үндэслэн явагдсан туршилтаас эхлэлтэй юм. 1931 онд эрдэмтэн Болдвин хүүхэд, шимпанзе хоёрыг харьцуулан үзэх туршилт хийсэн байна. Энэ туршилт нь шимпанзе болоод нялх хүүхэд хоёрыг тус тусад нь толинд харуулж, толин дох тусгалд ямар хариу үйлдэл үзүүлэхийг ажигласан юм. Шимпанзе толинд туссан өөрийн тусгалыг харж, эхлээд тэрээр өөрийн дүрсэд нилээн сонирхол татагдаж байсан боловч хэсэг хугацаа өнгөрөхөд тусгалыг тоохоо больж, түүний сонирхол илт буурч байгаа нь ажиглагдсан байна. Харин нялх хүүхэд, өөрийн тусгалыг харж ихэд сонирхол татагдан, улмаар тусгал нь хүүхдэд баяр-баясгалан (=jubilation), хөөрөл гэх мэдрэмжийг төрүүлж байгаа нь илт ажиглагджээ. Өөрөөр хэлбэл, хүүхэд толинд өөрийнхөө дүрсийг олж харах үед түүний сэтгэл зүй болоод мэдрэхүйд гарах хариу үйлдэл эерэг шинжтэй байсан юм.

Толин үе шат нь 6-18 сартай хүүхдийн сэтгэл зүйд явагдах үйл явц юм. Хүүхэд толинд тусгагдсан өөрийн дүрсийг өөрийн жинхэнэ биетэй эндүүрч, улмаар уг дүрстэй өөрийгөө адилтган үздэг. Эндээс хүүхэд өөрийгөө ямар нэг өөр зүйл хэмээн хүлээн авдаг. Учир нь толинд тусгалаа харж буй тухайн хүүхдийн хувьд өөрийн бие махбод нь өөрийн хүчээр зохицуулан удирдах чадваргүй, хэсэг хэсгээр салсан мэдрэмж бүхий байдалтай байдаг. Гэвч хүүхэд толинд харах үед өөрийгөө нэгэн бүхэл хэсэг болгон хардаг. Өөрөөр хэлбэл, харааны мэдрэхүйгээр дамжиж харах тусгал, бие махбодиор мэдрэх мэдрэмж хоёрын ялгааг эндээс олж авдаг. Үүнийг тусгалын шатан дах өөрөөсөө холдох байдал гэж үзнэ.

Энэхүү холдолт нь хүний өөрийгөө гэж тодорхойлох буюу бие хүн гэх ойлголтын үндэст оршино. Хүүхдийн бие махбодийн дотоод туршлага, бие хүн буюу өөрийгөө гэж эндүүрэх гадаад толины тусгал нь субъектэд салалтыг бий болгодог. Улмаар харах мэдрэхүйгээр дамжин төсөөлөгдөх нэгдэл нь бие махбодийг хэсэгчлэн хуваах фантаз буюу төсөөлөл болон илэрхийлэгднэ. Психоанализ дах анализын явцад бие махбодийн дээрх хуваагдсан төсөөлөл нь өвчтөний зүүд болоод хистери өвчний шинж тэмдэгт илэрдэг гэж үздэг.

Толинд тусах өөрийн бие махбодийн нэгдмэл дүр нь нийгмийн харилцаанд бусдын хүртэхүйн дүртэй давхцдаг. Бусад нь бидэнд толины үүргийг гүйцэтгэж, энэ нь бидний хувьд бидний тусгал дүрийн эзэмшигч болдог. Үүнийг тусгалын би-ээс нийгмийн би-рүү шилжих гэж нэрлэж болно. Тусгалын үе шат бол би нь тусгалын дүрийн дотор би хэмээгдэж, улмаар энэ нь нийгэмдэх шаардлага болж буй процессийг тайлбарлаж байгаа юм.

Би өөрийн оршихуйг хадгалж, түүнийгээ үргэлжлүүлэхийн тулд толинд харан би энэ байна гэдэгт бат итгэлтэй болоход толины үүргийг бусад гүйцэтгэдэг юм. Толойд өөрөө өөрийгөө харах буюу бусад дах тусгал гэдэг нь өөрөө өөрөөсөө холдож байж, өөрийгөө мэдрэнэ гэдгийг хэлж байна. Өөрөөр хэлбэл, өөрийн оршихуй гэдэг нь зөвхөн бусдын байранд орсноор мэдрэгдэх зүйл юм.⁵⁷

Хүн жинхэнэ толинд өөрийнхөө нүүрийг харалгүйгээр явж чадах байх, гэвч өөрийгөө хэнтэй адил вэ? гэдгийг мэдэлгүйгээр байж чадах болов уу. Би бол ийм хүн гэсэн бодлыг толинд харангаа мэдэж авах нь энд яригдаж буй тусгалын туршлага биш юм. Харин би өөрөө мэдээгүй байхад намайг толь болох бусад мэдэж байгаа учраас би өөрийнхөө тухай мэдэж чадах юм гэдгийг тусгалын туршлага харуулж байгаа юм.

Толин үе шатаас дараах үе шатажсан байдлыг харж болно. Үүнд,

1. Хэсэгчилсэн бие буюу биеийн бүхэл байдал дутагдсан үе. Хүүхэд толинд харах үед өөрийн бие махбодийг нэгэн бүхэл болгож захирах чадваргүй байдаг.
2. Өөрийн харах тусгалыг өөртэйгөө адилтган үзэх. Учир нь энэ тусгал нь орон зайн хувьд өөрийгөө тодорхойлох, нэгтгэн байрлуулах боломжийг бий болгодог. Эндээс хүүхэд тусгалаар дамжуулж өөрийн үл захирагдах бие махбодийг нэгэн бүхэл хэмээн тусгаж авна.
3. Тусгалаас үүсэх биеийн нэгдэл, нөгөө талаас өөрийн бие махбодиор амсаж буй биеийн хэсэгчилсэн туршлагын хооронд зай үүснэ. Үүнээс холдсон би буюу бие хүний шинжийг мэдрэх болно. Энд тусгал буюу бусадын үүрэг гарч ирнэ.
4. Тусгалын үе шатаас болж би-ийн анхдагч хэлбэр нь эрсдэж, энэ би нь бусад-тайх харилцаа холбоонд бүрэлдэн тогтдог. Бусдын үүрэг би-ийн бүрэлдэн тогтох байдалд томоохон үүрэг гүйцэтгэж эхлэнэ.
5. Би нь нийгмийн шаардлагаар хэлийг эзэмшдэг. Өөрөөр хэлбэл, тусгалын үе шатанд харааны мэдрэмжээр дамжиж төсөөллийн би буюу бие хүнийг бий болгож, улмаар бусадтай харилцах явцад хэлний билэг тэмдгийн системд ордог байна. Бусадтайх харилцаа холбоо нь хэлээр дамжиж бий болдог.

З.Фройд "Нарсисизм" бүтээлдээ эго болоод гадаад ертөнцийн объект хоёрын холбоо, улмаар эго-идеал-ийн тухай танилцуулсан юм. Толины тусгал нь хүүхдэд эгог бүрдүүлэх нөхцөл болоход хангалтгүй юм. Харин энэ нь хүүхдийн эргэн тойронд байх бусадын тусламжаар баталгаажин эго, би-ийн бүрдлийг бий болгодог юм. Ж.Лакан З.Фройдын эго-идеалийн ойлголтыг дээрх бусдаар баталгаажих байдалтай холбон үзсэн юм.

Его буюу би нь үлгэр жишээт (идеал) төсөөллөөр талсжсан, түүнд тундасдаж тогтсон зүйл юм. Өөрөөр хэлбэл, его нь би-ээс ялгаатай зүйл бөгөөд тухайлбал, хүүхэд түүнтэй өөрийгөө адилтган үзэж, суралцдаг хэсэг нь эго юм. Эцэг эхчүүд толинд тусаж буй хүүхдийг тухайн хүүхэд өөрийг нь хэмээн тулган, тэр тусгалын агуулга нь үлгэр жишээ буюу идеал шинж чанартай байдаг. Үүнийг З.Фройд эго-идеал гэдэг ойлголтоор тайлбарласан байдаг. Эцэг эхийн шинжтэй "бусад" нь сайн хүүхэд, муу хүүхэд гэх мэт модель маягийн төсөөллийг бий болгож, тэдгээр нь хүүхдийг харж хянаж байдаг. Энэ "бусад" нь хэлний бүтцээр зохион байгуулагдсан байдаг юм. Өөрөөр хэлбэл, эдгээр төсөөлөл нь хэл ярианы тусламжтайгаар бүрэлдэж, улмаар хүүхэд тэдгээрээс "өөрийн тухай" төсөөлөлтэй болдог. Энэ "өөрийн тухай" төсөөлөл нь хүүхдийн өсөх явцад шинээр нэмэгдэж, солигдож байдаг байна. Ж.Лаканы хувьд его нь хуурамч төсөөлөл, толин төсөөлөл буюу тонгорсон төсөөлөл юм. Его нь өөрийн мөн чанараараа гажуудсан, буруу ойлгогдсон зүйл юм.

⁵⁷ Shingu Kazushige "Being Irrational" Gakuji Shoin, 2004.p.,103.

Ж.Лакан үзэл онолдоо Франц хэлийг нарийн чадварлаг ашиглан бүтээлүүддээ зориулан өөрийн өвөрмөц онцлог шинж бүхий хэллэгээр дамжуулан илэрхийлж байсан юм. Түүний үзэл баримтлал боловсорч хөгжих тусам тэрээр бие даасан байдлыг эрхэмлэж, улмаар энэ үйлдэл нь түүнийг Парис дах Психоанализын нийгэмлэг дэх албан ёсны эрх бүхий хүмүүстэй зөрчилд хүргэх болсон юм. Энэхүү зөрчил болоод түүний үзэл онолын хөгжлийн явц, улмаар франц дах психоанализын хөгжлийн ерөнхий дүр зургийг Ж.Лаканы намтараар дамжуулан доор товч өгүүлэе.

Жак Мари Эмиле Лакан (Jacques –Marie Йmile)1901 оны 4 сарын 13 нд Парис хотын жирийн нэгэн гэр бүлд төржээ. Түүнийг эцэг эх нь Станислас хэмээх Христийн коллежд (Jesuit Collige Stanislas) оруулсан боловч, 15 наснаас эхлэн тэрээр философид сонирхол татагдан, ялангуяа Спинозагийн үзэл санаа түүнд ихээхэн нөлөөлөх болсон ажээ. Тэрээр Парисийн анагаахын их сургуульд суралцан төгсөж, эмч Клеранбогийн⁵⁸ (Galton Gatian de Clignanbault 1872-1934) удирдлага дор Парис дах Сант Анн (Saint-Anne)-ийн эмнэлэгт ажиллах болсон. 1930 оны зун тэрээр Цюрихийн Бүргрхерцри эмнэлэгт дадлага хийж, тэнд К.Юнгтэй хамт суралцсан аж.

Улмаар Парис болоод Тулус хотуудад 3 жил шүүх эмнэлгийн эмчээр ажилласны эцэст, шүүх эмнэлгийн эмчийн диплом авсан байна. 1932 оны 9 сард “Параноид сэтгэцийн эмгэг нь хувь хүний шинж чанартай холбогдох нь” (De la psychose paranoïaque dans ses rapports avec la personnalité) хэмээх судлагааны ажлаар сэтгэцийн эмгэгийн анагаах ухааны докторын цол хүртжээ. Уг судалгаа нь түүний ажлууд дотроос олон нийтэд нийтлэгдсэн цорын ганц өвчний түүхийн судлагааны ажил юм.⁵⁹

⁵⁸Клеранбогийн судалгаа нь, сэтгэцийн эмгэг өвчин дэх “сэтгэцийн ганцаардал” хам шинж (mental automatism=精神自動症), сэтгэцийн солиорол нь тухайн өвчтөний оюун ухаан болоод хувийн онцлогтой шууд холбоогүй, харин зарим нэг органик шалтгаантай холбоотой байж болно гэсэн дүгнэлтэнд хүрч байсан юм. Ж.Лакан түүний гэмт хэргийн солиорол шинжтэй сэтгэцийн өвчнийг судлах судалгааг сонирхох болсон юм.

⁵⁹Энэ нь Эмей хэмээх (Aimee нууц нэр) бүсгүйн сэтгэцийн эмгэг өвчтөний түүхийн судалгаа юм. Эмей нь өөрийн тухай хий хоосон төсөөллийн ертөнцийг бүтээж, улмаар Z хэмээх жүжигчин бүсгүйг хутгалж, цагдаад баригдан, Ж.Лаканийн дор шүүх эмнэлэгт эмчлүүлэх болсон юм. Эмей нь зохиолч болохыг хүсч, улмаар бичсэн зохиолоо хэвлүүлэхийн тулд нэгэн хэвлэлийн газар явуулсан хэдий ч, энэ нь бүтээгүй ажээ. Энэ явдлаас болж уг хэвлэлийн газрын ажилтан руу дайрч, цагдаад баригдаж байсан байна. Үүний дараа түүний сэтгэцэд хий хоосон юм төсөөлөн бодох шинж тэмдэг хурц илрэх болж, жүжигчин бүсгүй болоод зохиолч нар түүний тухай зохиол бичиж байна, жүжигчин түүний хүүхдийг аллах гэж байна зэрэг дэмийрлүүд үзэгдэх болжээ. Түүний, жүжигчин хүүхдийг нь алах гэж байна гэдэг дэмийрэл нь, тэрээр анхныхаа хүүхдийг төрүүлээд алдсан явдалтай холбоотой юм. Үүнээс болж тэрээр хүүхдийг нь эгч нь хулгайлсан гэсэн хий бодолд автагдаж байсан нь улам гүнзгийрч, жүжигчин Z-тэй холбогдох болсон байна. Дээрх байдлаас үзэхэд, Эмей нь өөрийгөө ямар нэг байдлаар хохирогч гэсэн дэмийрэлд автаж эхэлсэн байна. Тэрээр энэ байдлыг өөрийгөө илэрхийлэх хэлбэр болгосон гэж үзэж болох юм. Ж.Лакан энэ өвчний түүхийг “Өөрийгөө шийтгэх паранои буюу дэмийрэл” гэж нэрлэсэн. Гэмээ мэдрэх мэдрэмж нь гэмт хэргийг үйлдэх үйлдлээс өмнө бий болж, энэ нь гэмээ мэдрэх мэдрэмж нь хөнгөрөхөд хүргэж байгаа юм. З.Фройд судалгаандаа энэ өвчтөний түүхэн дэх гэмт үйлдэл болоод гэмээ мэдрэх мэдрэмжийн шинж тэмдгийг тодорхой өгүүлсэн байдаг. Эмэйгийн өвчин эдгэж, эмнэлгээс гарсаны дараа Ж.Лакан болоод түүний амьдралд сонирхолтой үйл явдлын давхцал учирдаг. Ж.Лаканы эцэг түүний эхийг нас барсны дараа 1948 он гэрийн үйлчлэгч хөлслөн авчээ. Энэ үед Ж.Лаканы эцгийн гэрийн үйлчлэгчээр ажилд орсон бүсгүй нь өмнө нь Ж.Лаканы өвчтөн байсан Эмэй байсан юм. Мэдээж, Ж.Лаканы эцэг Эмэйг хүүгийнхээ өвчтөн байсан гэдгийг мэдэлгүйгээр ажилд авсан ажээ. Эмэйгийн хувьд, түүний өвчин эдгэрч гэрийн үйлчлэгчээр ажилд орсон юм. Гэтэл Эмэйгийн хүү Д.Анжю (Didier Anzieu) том болж (Эмэйг өвчтэй байх хугацаанд түүний нагац дээр өсжээ) Ж.Лаканы дор психоанализыг судлан дадлага хийж, түүний шавь болсон байна. Ж.Лакан өөрийн шавийг Эмэйгийн хүү гэж мэдээгүй юм. Гэвч мэдээж Эмэйгийн хүү багшийнх нь судалгаан дах Эмэй гэдэг

1932-1933 оны хооронд Ж.Лакан Р.Лювэнштэйнтэй (1898-1976) хамт психоанализын практик дадлага хийж байжээ. Энэ үеэс эхлэж түүний мэргэжлийн болоод үзэл санааны байр суурь онцгой өөрчлөлтөнд орж эхэлсэн юм. Тэрээр 1934 онд Парисын Психоанализын Нийгэмлэгт элсэн орж, ПОХ-ын гишүүн болсон аж. Энэ үед тэрээр сюрреализмд сонирхол татагдан, Андре Бретон, Сальвадор Дали (Salvador Dali 1904-1989) нартай нөхөрлөж, сюрреалист сэтгүүлүүдэд шүлэг болон өгүүлэл хүртэл хэвлүүлж байжээ⁶⁰.

1933-1939 оны хооронд тэрээр, Францын XX зууны үзэл санаа өөрчлөгдөхөд хүчтэй нөлөө үзүүлсэн гэж тооцогддог Александр Кожевийн (Alexandre Kojive 1902-1968) Гегелийн тухай цуврал лекцүүдэд сууж байжээ. Уг лекцэнд Ж. Батале (Georges Bataille 1897-1962), Р.Кюни (Raymond Queneau 1903-1973), философич Маурис Мэрли Понт (Maurice Merleau-Ponty 1908-1961), Андре Бретон нар сууж байжээ.

1936 онд Ж. Лакан Марианбард (Marienbad)-д болсон ПОХ-ийн хуралд оролцож, “Толин үе шат” гэдэг сэдвээр илтгэл тавьсан хэдий ч Эрнест Жонс (Ernest Jones)түүний илтгэлийг 10 минутын дараа зогсоосон аж. Тэрээр Дэлхийн 2-р дайны үеэр Val-de-Grâce эмнэлэгт шилжин (1940 онд) ажилласанаас өөр олон нийтэд ямар нэгэн идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулаагүй байна. Харин тэрээр энэ хугацаанд психоанализын хувийн практикаа үргэлжлүүлэн хийж байжээ. Энэ үеэр Ж.Лакан төдийгүй, нийт психоанализын үйл ажиллагаа амжилттай үргэлжилж чадаагүй юм. Тухайлбал, 1940 онд ППН нь дадлагын институтээ албан хүчээр зогсоохоос өөр аргагүйд хүртэл хүрч байсан аж. З.Фройд охин Анна болоод гэр бүлийн хамт Вэнна хотоос М.Бонапартын тусламжтайгаар Парисыг дамжин Лондон хот руу цагаачилсан юм.

Ж.Лаканы гэр бүлийн амьдралыг сөхөн харвал, тэрээр Мари Луиз Блондин (Marries Marie-Louise Blondin) гэдэг бүсгүйтэй гэр бүл болж 3 хүүхдийн эцэг болсон юм. Гэвч тэр 1939 онд Силвиа Бателе (Sylvia Bataille) гэдэг жүжигчин бүсгүйтэй хайр сэтгэлийн холбоотой болж, 1941 онд түүний охин Жудит (Judith) төрснөөр эхнэрээсээ салжээ.

Дайны дараа буюу 1946 оноос Франц дах психоанализ нь дахин сэргэж, энд С.Нашт (Sacha Nacht 1901-1977), Д.Лагач (Daniel Lagache 1903-1972), Ж.Лакан гэсэн гурван гол төлөөлөгч бий болсон аж. Ж.Лакан анх С.Наштийн хамт Д.Лагач болон М.Бонапартын эсрэг бүлэг болж, психоанализын практик нь анагаах ухаанд суралцсан аналитуудаар явагдах ёстой гэж үзэж байсан бол, 1949 оноос эхлэн тэрээр Д.Лагачтай хамтарч чөлөөт сэтгэлгээний үүднээс практик явуулахыг хүлээн зөвшөөрч анагаах ухааны мэргэжлийн бус аналитуудыг дэмжиж эхэлсэн аж.

Улмаар энэ үйлдэл нь 1952 онд С.Нашт ППН-ийн даргаар сонгогдох үед тэдний хооронд томоохон зөрчлийг бий болгосон юм. Англи дах психоанализын нийгэмлэг дэх зөрчил нь М.Клайн болоод А.Фройд хоёрын хооронд тэдний үзэл баримтлалын ялгаанд суурилж байсан юм. Гэвч Франц дах байдал нь үүнээс нэлээд ялгаатай бөгөөд энэ нь

нь өөрийнх эх байж болох талаар, нөгөө талаас Ж.Лакан Эмэйгийн гэр бүл болсон нэр нь Анжю гэдгийг огт сонсоогүй байсан гэдэгт итгэхэд бэрх юм. Өөрөөр хэлбэл, тэд бие биеэ үл ухамсарт байдлаар мэдэж байсан гэж таамаглаж болохыг үгүйсгэх аргагүй юм. Улмаар тэд бие биеэ сонгосон нь үл ухамсраар мэдэж байсан учраас сонгосон гэж хэлж болох юм. Аливаа нэг мэдээлэл бидний үл ухамсарт оршиж байна гэдэг нь бид өөрсдөө мэдэхгүй гэж бодож байгаа хэдий ч үнэндээ мэдэж байгааг илэрхийлж байгаа юм. 新宮一成『ラカンの精神分析』講談社現代新書、2007p.30-31. (Shingu Kazushige “Being Irrational” Gakuji Shoin, 2004.)

⁶⁰Хэрцгий засрашгүй алуурчний тухай “Le minotaure” хэмээх өгүүлэлд бичсэн түүний шүүмж нь хэдэн жилийн дараа Жан Женетийн (Jean Genet 1910-1986) “Сайн” (Les bonnes) гэдэг жүжиг болон тавигдаж байсан юм.

аналистуудыг сургах сургалт дадлагыг тойрсон асуудал буюу анагаах ухааны мэргэжлийн эрх мэдлийг академик маягийн чөлөөт, либералист сургалтаар солих гэсэн асуудал байсан юм.

1953 онд Ж.Лакан М.Бонапартын тусламжтайгаар С.Наштийг огцруулж, өөрөө ППН-ийн ерөнхийлөгч болжээ. Гэвч 6 сарын дараа тэрээр огцорч, Д.Лагач болон Ж.Лаканы удирдлага дор дадлагажсан хэсэг аналитууд Парисийн Психоанализийн Нийгэмлэгээс тус даа гарч, Францын Психоанализын Нийгэмлэгийг (the Sociéti franzaise de psychanalyse= SPF) байгуулсан юм. Тэд уг нийгэмлэгээ ПОХ-оор хүлээн зөвшөөрүүлэх гэж оролдсон юм.

Гэвч С.Нашт, М. Бонапарт болон А. Фройдын дэмжлэгээр Ж.Лаканы нийгэмлэгийг хүлээн зөвшөөрөх хүртэл 10 - аас илүү жил шаардагдана гэсэн хариуг ПОХ-оос гаргуулж чадсан байна. Тэр оны 9 сард тэрээр Ромд болсон “Франц хэлт психоаналистуудын конгрессд” (Fonction et champ de la parole et du langage en psychanalyse) оролцож, шинэ нийгэмлэгийн тэргүүний үүднээс тухайн үеийн психоанализын онол болоод практикийн байдлыг “Психоанализ дах хэл болоод ярианы функц ба талбар” гэсэн сэдвийн дор хурц байдлаар шүүмжлэн хэлсэн байна. Түүний “Discours de Rome” гэж нэрлэгддэг энэ илтгэл нь психоанализ нь структуралист хэл зүй болоод нийгмийн шинжлэх ухаан дахь дэвшлийг үл ойшоож болохгүй гэж үзэж, үүнд, “Фройд руу буцах нь” гэдэг нэрийн дор М.Хайдеггэрийн экзистенциализм мөн утга зохиол, хүний шинжлэх ухаантай психоанализыг холбох гүүрийг бий болгоно гэж дурджээ. “Discours de Rome” – ийн өмнөхөн тэрээр Сант-Аннед олон нийтэд зориулсан семинараа анх удаа нээсэн юм. Үүнээс хойш тэрээр энэ цуврал семинараа үргэлжлүүлж, З.Фройдын онолыг өөрийн үзэл санаа шинэ ололтоор баяжуулсаар иржээ.

Улмаар эдгээр семинар нь Францын үзэл санааны ертөнцөд шууд болоод шууд бус байдлаар хүчтэй нөлөө үзүүлэх болсон юм. Тэрээр семинарууддаа өөрийн найзууд болох антропологч К.Леви-Стросс, хэл зүйч Р. Жейкобсон (Roman Jakobson), философич М.Мерли-Поти, Ж.Хиполайтэ (Jean Hurrepölite) нарыг урьж байжээ. 1950-1960 онд Францын гол үзэл баримтлагчдын структуралист болоод постструктуралист үзэл санаанд Ж.Лаканы нөлөө их байсан гэж судлаачид үздэг. Үүнд түүний өөрийн психоаналист үзэл баримтлалыг структуралист үзэл санаатай холбон баяжуулж чадсан явдлыг гол болгон дурьдах хэрэгтэй юм. Түүний үзэл онолын ихээхэн чухал үе болох энэ он жилүүдэд бичигдэж хэвлэгдсэн материал бүтээлүүд цөөхөн байдаг⁶¹.

Ж.Лаканы хувьд дээрх жилүүд нэг талаас Францын үзэл санааны ертөнцөд томоохон байр суурь эзлэсэн амжилт бүтээлийн жилүүд, нөгөө талаас ФПН-ийг ПОХ-р хүлээн зөвшөөрүүлэх гэж эрмэлзэж байсан зөрчилдөөнт буюу зовлон шаналалын он жилүүд байсан юм. 1963 оны 8 сарын 2-нд ПОХ албан ёсоор Ж.Лаканыг тухайн оны 10 сарын 31- ний дотор хүлээн зөвшөөрөгдсөн аналитуудын жагсаалаас гарахыг шаардсан юм. Энэ нь Ж.Лакан психоанализын ертөнцөөс албан ёсоор хасагдаж байна гэсэн үг юм. Улмаар 10 сарын 13- нд ФПН дадлагын зөвлөл ч мөн энэ дагуу шийдсэн байна. 11 сарын 19-нд ФПН-ийн ерөнхий сонгуулиар энэ шийдвэр батлагджээ.

⁶¹ 1956 онд ФПН нь хамгийн анхны сэтгүүл болох “La Psychanalyse” - ийг Ж.Лаканд зориулан, түүнийг сэтгүүлийн онцлох хүн болгон, түүний М.Хайдеггэрийн “Хираклис” (Heraclitus)-ийн тухай бичсэн эсээг өөрийнх нь орчуулгаар гаргасан байна.

Үүний дараагийн өдөр Ж.Лаканы 1963-1964 оны товлосон семинарын нээлт байсан бөгөөд тэрээр “Эцгийн нэр” (Name of the Father) семинараа эхлэж, Сант Анн-д түүний семинарыг сонсохоор цугласан олонд хандаж албан ёсоор энэ нь түүний сүүлчийн семинар болохыг зарлажээ. Ж.Лакан нийгэмлэгийг орхисны дараа түүний эсрэг байсан гишүүд тусдаа гарч өөр шинэ нийгэмлэг байгуулж, 1965 онд ОУПН шинэ нийгэмлэгийг хүлээн зөвшөөрчээ.

Дээрх үйл явдлын дараа Ж.Лакан түүхч Ф.Броделийн (Fernand Braudel) урилгаар семинараа үргэлжлүүлж, Марксист онолч Л.Алтүсэр (Louis Althusser)-ийн зохион байгуулалтаар “Йcole normale suprieure”-ийн танхимд А.Кожевийн нэгэн адилаар семинараа унших болжээ. Семинар унших байр нь өөрчлөгдсөнөөр түүний семинарт ирэгсдийн тоо болоод хүрээ өргөсөж, зөвхөн психоаналистууд төдийгүй философи, уран зохиолын шүүмж, хүн судлалын судлаач оюутнууд оролцох болсон байна.

Тэдгээрийн дунд залуу философич Ж.А. Миллер (Jacques-Alain Miller) байсан юм. 1964-1970 оны хооронд Ж.Лакан улам нарийн гүнзгий утга агуулгатайгаар өөрийн онцлог хэлбэрийн семинар унших болж, үүндээ тэрээр З.Фройдын бүтээлийг авангард (avant-garde) уран зохиол, математикийн топологи (topology) гэх мэт мэдлэгийн тэс өөр төрлүүдтэй өдөөн хатгах шинж байдлаар авч үзэх болсон байна. 1964 оны 6 сарын 21-нд психоанализын шинэ сургууль, нийгэмлэг (“Йcole freudienne de Paris =EFP”) байгуулсан юм. Түүний нийгэмлэгийн зорилго нь ПОХ-ийн хириархи зохион байгуулалт болоод психоанализын чөлөөт судалгаа, практикийг хязгаарлах байдлаас холдох явдал байсан аж. Улмаар энэ нь анагаах ухааны боловсролгүй гишүүдийг анализийн дадлагад хамруулж, цаашлаад сургууль нь психоанализ, шинжлэх ухаан, философийн холбоо харилцааг бий болгохыг зорьж байжээ. Тэрээр нийгэмлэгээ анти-институци шинжтэй институци гэсэн онцлогтой гэж тодорхойлж байжээ.

1966 онд Ж.Лакан анх удаа АНУ-ийн Бальтиморийн Жон Хопкинсийн Их Сургуульд (Johns Hopkins University, Baltimore) болсон симпозиумд оролцсон байна. “Шүүмжлэлийн хэл ба хүний шинжлэх ухаанууд” (“The Languages of Criticism and the Sciences of Man”) гэсэн сэдвээр оролцжээ. Түүнийг Америкад структурализм, постструктурализм хөгжих явцад ихээхэн нөлөө үзүүлсэн хүн хэмээн үзэх явдал байдаг. Түүний үзэл онол нь америкийн психоаналистууд, философичдоос илүү хэл зүй шүүмжлэгчдийн анхаарлыг ихэд татжээ.

Америкаас эргэн ирсэний дараа 1966 онд түүний “Йcrits” хэвлэгдсэн байна. Энэ ном нь амжилттай борлуулагдаж, шилэгдмэл эсээнүүдийн хувь хүртэл хэвлэгдсэн байна. 1968 онд Францад болсон оюутан, ажилчдын хөдөлгөөнд Ж.Лаканы дуу хоолой сонсогдож байсан ажээ. Мөн тэр жил шинэ туршлагын их сургууль (Univirsite de Paris Vincennes=Paris VIII) байгуулагдаж, 1969 оны 1 сард уг сургуульд С.Леклэйр (Serge Leclair 1924-1994)-ийн удирдлага дор Ж.Лаканы психоанализын тэнхим байгуулагджээ.

1974 оноос эхлэж, Ж.Лакан психоанализын онолын математикийн хэлбэржилтийн хандлагатай сургалтын төлөвлөгөөнд сургалтаа шилжүүлсэн байна. 1976 онд Vincennes-д 2 жилийн сургалттай эмчилгээний психоанализын сертификат бий болсон юм. Энэ нь Франц дах сэтгэцийн эрүүл мэндийн халамжид түүний нөлөө шууд тусах болсныг илтгэж байгаа юм. 1973 оны эхээр “Йditions du Seuil” хэвлэлийн газраас түүний бүх семинарын I

ботийг гаргах болсон⁶². Ж.Лакан 1975 онд АНУ-ын Yale, Columbia, MIT-д лекц уншихаар дахин явсан юм.

1979 оны эхээр тэрээр охин Ж.Миллертэй хамт EFP-с тусгаар “Foundation du champ freudien” гэсэн холбоог байгуулжээ⁶³. 1980 оны 7-р сард тэрээр Венесуэлагийн Каракас хотод “Champ freudien”-н Олон улсын конгрессийг нээжээ. Ж.Лакан өөрийн сургалтыг “Фройд руу буцах нь” (“return to Freud”) гэсэн агуулга дор явуулах болсон юм. Ингэхдээ тэрээр “Хэрвээ та бүхэн хүсч байгаа бол, Лаканч (лаканист) байх нь та бүхний өөрийн хэрэг. Харин миний хувьд, би бол Фройдч юм.” гэж хэлж байжээ. Ж. Лакан нь психоаналист болохын хувьд З.Фройдын психоанализыг үргэлжлүүлэн судлах арга бус, түүний онолыг тайлбарлан судлахын үндсэн дээр өөрийн шинэ онолыг боловсруулсанаараа онцлог юм.

Ингэхдээ тэрээр тухайн үеийн Францын үзэл баримтлалын ертөнцөд гол байр суурь эзлэх болсон Ф.Соссюрийн (Ferdinand de Saussure 1857-1913) хэл зүйн онолыг⁶⁴ психоанализын онолтой холбон тайлбарлах болсон юм. Ф.Соссюрийн хэл зүйн онолтой структурализмын үндэс холбогддог. Улмаар К. Леви-Стросс (C.Levi-Strauss 1908-2009) түүний структуралист зарчмыг антропологиин үзэл онолдоо тусгасан байдаг. К.Леви-Строссийн үзлээр, хүний зан чанарын хэлбэрүүд нь үгээр илэрхийлэгдэх үйл явцтай төстэй бөгөөд зан чанарууд нь зан чанарын хэлээр дамжиж тогтсон зарчмын дагуу явагддаг зүйл юм. Түүний “Ураг төрлийн анхдагч бүтэц”⁶⁵ гэдэг бүтээл нь Ж. Лаканы үзэл баримтлалд хүчтэй нөлөө үзүүлсэн ажээ.

1980 онд тэрээр “The isole de la cause freudienne” (ECF)-ийг байгуулж Ж.А. Миллерийг өөрийн залгамжлагч болгосон юм. Тэр оны намар тэрээр сүүлчийн семинараа тавьсан байна. Ж.Лакан хэвлийн хавдраар удаан өвчилж байгаад, 1981 оны 9 сарын 9-нд бөөрний дутагдлаар нас барсан юм. Түүний сүүлчийн үг нь “Je suis obstini... Je disparais.” (Би зөрүүд хүн...Би алга боллоо.) байсан аж.⁶⁶

Abstract

⁶²Энэ цуврал нь 1989 онд зургаан боть болж гаржээ. Түүний “Психоанализын дөрвөн үндсэн асуудал”(Les quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse=The four fundamental concepts of Psychoanalysis) хэмээх бүтээлтэй хамт хэвлэгдсэн аман лекцүүд нь сонсогчдын хүрээг тэлж уншигчдын хүрээнд илүү өргөн дэлгэрчээ. 1974 онд Францын үндэсний телевиз Ж.А.Миллер асуулт асууж, Ж.Лакан түүнд нь хариулж байгаа хэлбэртэй хоёр цуврал баримтат нэвтрүүлэг хийж гаргасан байна.

⁶³Ж.Лаканы нөлөөгөөр Ж.А.Миллер EFP-н удирдах зөвлөлд сонгогдсон боловч, энэ сонголт нь Ж.Лаканы зохисгүй эрх мэдлийг илэрхийлж байсан учир нэлээд олон гишүүд эсэргүүцэх болжээ. Гэвч тэрээр уг эсэргүүцэлд захидлаар хариулсан байна. Үүнд тэрээр, өөрийг нь дагах гишүүдэд дахин нэг боломж олгох тухай онцлон бичжээ. Jonathan Scott Lee “Jacques Lacan”1990.p.,10-11.

⁶⁴ Ф.Соссюрийн үзлээр, хэл зүй нь юуг судалдаг вэ? гэвэл, хэлний дүрмийн хийсвэр систем болоод яриан дах хэлний тодорхой хэрэглээг боломжтой болгох нийгмийн хэвшил буюу хэрэгцээг судалдаг юм. Хэл зүй нь өдөр тутмын амьдрал дах тодорхой нарийн ярианы хэлэнд анхаарлаа хандуулдаггүй. Харин энэ нь “нийгмийн холбоо”-г илүүтэйгээр судалдаг юм. Ингэхдээ энэ нь, харилцааны хувийн шинжтэй болоод тохиолдлын буюу санамсаргүй үйлдлүүдийг авч үздэггүй. Гэвч үнэндээ бол, хувийн болоод тохиолдлын шинжтэй харилцаа нь “нийгмийн холбоо”-ноос урган гардаг юм. Утгыг хамгийн сайн ойлгох нь ярьж буй хүний хувийн санаа бодолтой шууд холбоотой. “хэл гэдэг нь ярьж буй хүний хувьд функцийн шинжтэй зүйл биш, харин тухайн хүний идэвхгүй байдлаар зуршиж дассаны үр дүнд олж авсан зүйл юм.” Ярина гэдэг бол хувийн шинжтэй үйлдэл. Хэл гэдэг бол зүйл биш, харин судалгааны объект юм.

⁶⁵ Les Structures ййментaires de la parentй .(1949, The elementary structure of kinship.1969.)

⁶⁶ Jonathan Scott Lee . Jacques Lacan. 1990.p.,1-11.

This paper will introduce psychoanalytic movement and its development through its successors' biography and their theory.

Since 1902, the psychoanalytic movement started to extend its circle actively. In this early period of the history of psychoanalytic movement, the central event has been taken between K.G.Jung, who was the centre of the Zurich circle, and S.Freud regarding to their friendship and a conflict between their theoretical status on the libido theory.

To France, psychoanalysis was introduced by Henri Claude in 1920. In this paper, I introduce J.Lacan, representing him as one of the leading psychoanalyst in the history of French psychoanalysis. By tracing his lead to the psychoanalysis we will be able to understand his role and policy for the development of psychoanalysis. Also, I introduce his theory of "Mirror Stage" which he presented it in Marianbard in 1936, and re-presented it in Zurich in 1949.

The theory of "Mirror Stage" is relies on evidence drawn from psychological experiment on chimpanzee and human child. This has shown that a child of between 6 and 18 months old recognizes himself in the image of his body as its reflected in a mirror. Moreover, this recognition produces a clearly observable jubilation in the child.

Lacan says, "The jubilant assumption of his specular image by the kind of being-still trapped in his motor impotence and nursling dependence- the little man is at the *infans* stage thus seems to me to manifest in an exemplary situation the symbolic matrix in which the I is precipitated in a primordial form, prior to being objectified in the dialectic of identification with the other, and before language restores to it, in the universal, its function as subject."⁶⁷ When the child sees himself in a mirror, he identifies himself with a reflection in the mirror. This identification with the specular image develops an imaginary image for the child. It leads to the development of a sense of self, anticipating a kind of unity or self identity. "In the child, the mirror image has to be ratified by a person of importance to the child."⁶⁸ This ratification associates with the ego-ideal. A child internalizes its parents' ideals and judges itself in accordance with those ideals.

Ном зүй

1. Bruce Fink . A clinical introduction to Lacanian psychoanalysis. 1997.
2. Jonathan Scott Lee. Jacques Lacan. 1990.
3. Lacan . *Œcrits*.
4. On the history of the psycho-analytic movement. SE XIV(1914-1916), The Hogarth Press, London.
5. On Narcissism: an introduction. SE XIV (1914-1916), The Hogarth Press, London.
6. Shingu Kazushige . Being Irrational. Gakuji Shoin, 2004.
7. 新宮一成 『ラカンの精神分析』 講談社現代新書、2007.

⁶⁷ Lacan "Œcrits"p.,76

⁶⁸ Bruce Fink 『A clinical introduction to Lacanian psychoanalysis』 1997.p.,88